

UPRAVLJANJE DUNAVSKIM NANOSOM – OBNOVA RAVNOTEŽE NANOSA U DUNAVU

Nanosi su prirodni dio vodenih sustava. Snažne varijacije u Dunavu dovele su do značajnih promjena u količini nanosa. Takva neravnoteža pridonosi rizicima od poplava, smanjuje mogućnost plovidbe i proizvodnju hidroenergije te dovodi do gubitka biološke raznolikosti na dunavskom slivu. Tim će se izazovima u razdoblju od dvije i pol godine kroz projekt DanubeSediment (Dunavski nanos), koji sufinancira Europska unija, zajedno baviti 14 projektnih partnera iz institucija visokog obrazovanja i brojnih sektorskih agencija u 9 država kroz koje Dunav protječe.

Popunjavanje rupa u znanju: U prvom koraku, projektni će tim prikupiti podatke o pronosu nanosa u Dunavu i njegovim najvećim pritocima. Time se postavlja temelj za bilancu nanosa u čitavom Dunavu kojom će se analizirati manjak, višak i preraspodjela nanosa u Dunavu – od Crne šume do Crnoga mora. Kako bi se postiglo održivo upravljanje nanosom, moraju se razumjeti glavni pokretači diskontinuiteta nanosa kroz procjenu rizika od njihovog utjecaja.

Jačanje upravljanja: Jedan od glavnih neposrednih rezultata projekta je Vodič o upravljanju dunavskim nanosom koji će sadržavati preporuke za smanjivanje utjecaja narušene ravnoteže nanosa, npr. na ekološko stanje i rizik od poplava duž rijeke. Pružanjem podataka za Plan upravljanja vodnim područjem Dunava i Plan upravljanja rizicima od poplava na Dunavu, koje objavljuje Međunarodna komisija za zaštitu rijeke Dunav (ICPDR), projekt će izravno pridonijeti transnacionalnom upravljanju vodama i sprečavanju rizika od poplava. Dodatne informacije o tim planovima dostupne su u 5. dijelu.

Međunarodne edukativne radionice će omogućiti prijenos znanja glavnim ciljnim skupinama – kao što su hidroenergetika, plovidba, upravljanje rizicima od poplava i upravljanje riječnim slivom, uključujući ekologiju na čitavom dunavskom slivu. Nadalje, dionicima će se baviti i Priručnik za dionike koji će sadržavati temeljne podatke i konkretne primjere za provedbu mjera dobre prakse.

Najnovije informacije o projektu, novosti, događaji i fotografije dostupne su na www.interreg-danube.eu/danubesediment.

DOSADAŠNJI VAŽNI KORACI NA PROJEKTU

Prvi interni događaj na projektu zbio se početkom ožujka na Sveučilištu za tehnologiju i ekonomiju (BME) u Budimpešti (više informacija u 4. dijelu). Partneri na projektu DanubeSediment su razgovarali o vođenju projekta, komunikacijskim aktivnostima i prvim koracima na tehničkim radnim paketima, s fokusom na prikupljanje podataka o nanosu.

Projekt DanubeSediment je službeno pokrenut 11. travnja 2017. na Sveučilištu za tehnologiju i ekonomiju (BME) u Budimpešti tijekom konferencije „Transnacionalna suradnja za održivo upravljanje riječnim slivom“ (više informacija u 3. dijelu).

Prvi korak u prikupljanju podataka o nanosu uključivao je prikupljanje informacija o metodama i postupcima sakupljanja nanosa za sve lokacije monitoringa duž Dunava i njegovih najvećih pritoka. Paralelno s time, projektni partneri trenutno razgovaraju o tome koja su pilot područja Dunava relevantna za projekt, npr. radi identificiranja glavnih pokretača koji djeluju na količinu nanosa duž Dunava.

Na temelju informacija dobivenih sa svake lokacije monitoringa provest će se detaljno prikupljanje podataka o nanosu. Prva procjena tih podataka provest će se na idućem sastanku o projektu u lipnju 2017. u Bratislavi.

KONFERENCIJA „TRANSNACIONALNA SURADNJA ZA ODRŽIVO UPRAVLJANJE RIJEČNIM SLIVOM“ – 11. TRAVNJA 2017.

Konferencija „Transnacionalna suradnja za održivo upravljanje riječnim slivom“ je održana 11. travnja 2017. na Sveučilištu za tehnologiju i ekonomiju (BME) u Budimpešti. Tom su prigodom predstavljeni kombinirani naponi projekata financiranih iz Dunavskog transnacionalnog programa (DTP) kojima je cilj unaprijediti upravljanje vodama i kulturni identitet na dunavskom slivu.

Poslijepodnevni događaj na kojemu je pokrenut projekt DanubeSediment otvorio je razmjenu mišljenja između projektnih partnera i glavnih dionika iz čitave dunavske regije. Tijekom dva bloka o jačanju znanja i upravljanju naši voditelji radnih paketa su predstavili ciljeve, aktivnosti i neposredne rezultate našega projekta. U otvorenoj raspravi, naši pridruženi strateški partneri i zainteresirani dionici imali su priliku predstaviti svoja viđenja i očekivanja od upravljanja nanosom na području proizvodnje hidroenergije, zaštite prirode i održavanja plovnih putova. Više informacija u [vijestima](#).

INTERNI UVODNI SASTANAK PROJEKTA, 8. – 9. OŽUJKA 2017.

Partneri na projektu DanubeSediment su prvi interni uvodni sastanak održali početkom ožujka na BME u Budimpešti. Pored organizacijskih i tehničkih pitanja vezanih uz provedbu projekta DanubeSediment u sklopu programa DTP, na sastanku su obrađeni i modaliteti i metodologije prikupljanja podataka i korištenja resursa za nadolazeće mjerne kampanje.

Tijekom interaktivne radionice o komunikaciji, analiza prednosti, nedostataka, prilika i prijetnji (tzv. SWOT analiza) je omogućila identificiranje prednosti i rizika koje projektni partneri vide u sklopu svojih komunikacijskih aktivnosti na projektu DanubeSediment. Više informacija u [vijestima](#).

PLAN UPRAVLJANJA VODNIM PODRUČJEM DUNAVA I PLAN UPRAVLJANJA RIZICIMA OD POPLAVA NA DUNAVU – ZAŠTO SU REZULTATI PROJEKTA DANUBESEDIMENT TOLIKO VAŽNI ZA TRANSNACIONALNU ZAŠTITU RIJEKE DUNAV

ICPDR nastoji unaprijediti i zaštititi visoku razinu kvalitete vode, radi prema održivom razvoju i upravljanju rizicima od poplava na dunavskom slivu. ICPDR osigurava platformu za provedbu svih prekograničnih aspekata Okvirne direktive EU-a o vodama (ODV, 2000/60/EZ) i Direktive EU-a o poplavama (2007/60/EZ).

U svrhu provedbe ODV-a, Međunarodna komisija za zaštitu rijeke Dunav je 2009. donijela Plan upravljanja vodnim područjem Dunava, koji je ažurirala 2015. godine. U Planu upravljanja vodnim područjem Dunava iz 2009. navedeno je da se „ravnoteža nanosa u većini velikih rijeka na dunavskom slivu može okarakterizirati kao narušena ili ozbiljno izmijenjena. Najznačajniji uzroci utjecaja su morfološke promjene tijekom zadnjih 150 godina uslijed radova na regulaciji rijeka, kontrole bujica, razvoja hidroenergije i čišćenja i uklanjanja nanosa, kao i smanjivanja susjednih naplavnih ravnica za gotovo 90%.“

Planom upravljanja vodnim područjem Dunava se stoga predlaže:

- uspostava ravnoteže nanosa za dunavski sliv i osiguravanje dovoljnih podataka za taj pristup,
- osiguravanje kontinuiteta nanosa kroz poboljšanja postojećih pregrada i izbjegavanje dodatnih prekida, te
- osiguravanje dodatnih istraživanja za identificiranje značaja pronosa nanosa na razini čitavog dunavskog sliva.

Nadalje, Planom upravljanja vodnim područjem Dunava se revitalizacija rijeke identificira kao „ključna za smanjivanje degradacije i unapređivanje morfodinamike potrebne za postizanje dobrog ekološkog stanja“ i preporučuje se da se „spriječi gospodarsko vađenje nanosa i da se materijal izvađen za potrebe održavanja vrati u rijeku“.

U ažuriranom Planu upravljanja vodnim područjem Dunava iz 2015. godine najavljena je priprema transnacionalnog projekta, koji je kasnije postao projekt DanubeSediment, nužnog za unapređivanje „dostupnosti dovoljnih i pouzdanih podataka o pronosu nanosa“. Kroz projekt treba izraditi „bilancu nanosa“ i ocijeniti koja su „dodatna istraživanja potrebna kako bi se utvrdio značaj pronosa nanosa na razini dunavskog sliva“.

Od 2007. godine, ICPDR je koordinacijska platforma za provedbu Direktive o poplavama, zbog čega je odgovoran i za izradu i ažuriranje Plana upravljanja rizicima od poplava na Dunavu. U prvom Planu upravljanja rizicima od poplava na Dunavu iz 2015. godine postavljeni su odgovarajući ciljevi za upravljanje rizicima od poplava na međunarodnoj razini dunavskog sliva. Perspektiva na razini sliva je komplementarna nacionalnim planovima upravljanja rizicima od poplava.

Aktualni Plan upravljanja rizicima od poplava na Dunavu obrađuje nekoliko pojedinačnih aspekata povezanih s temom taloženja nanosa, npr. nanosi na kartama opasnosti od poplava i kartama rizika od poplava, revitalizacija aktivnih i nekadašnjih naplavnih ravnica i područja taloženja nanosa u jugozapadnoj Srbiji ili uklanjanje nanosa iz unutarnjih bermi u pritocima rijeke Morave u Češkoj Republici i Slovačkoj. Nadalje, Plan upravljanja rizicima od poplava na Dunavu eksplicitno poziva na razvoj koncepata, planova, projekata i strategija na razini sliva kako bi se poboljšala ravnoteža vode i nanosa.

Jedan od glavnih ciljeva ICPDR-a je povezati upravljanje rizicima od poplava i upravljanje riječnim slivom. Budući da je nanos važno pitanje za oba plana upravljanja, pitanje dinamike nanosa se mora u potpunosti razumjeti, zbog čega su rezultati projekta DanubeSediment relevantni za oba plana.

- Informacije o ICPDR-u: www.icpdr.org/main/
- Upravljanje riječnim slivom (uključujući DRBMP iz 2015. i 2009.): www.icpdr.org/main/activities-

[projects/river-basin-management](#)

- Plan upravljanja rizicima od poplava na vodnom području Dunava:
www.icpdr.org/main/sites/default/files/nodes/documents/1stdfrmp-final.pdf

■ ZANIMLJIVE POVEZNICE

- Naš [letak](#) o projektu DanubeSediment dostupan je u našoj [biblioteci](#).
- Fotografije s projekta dostupne su u našoj [galeriji](#).

■ NADOLAZEĆI DOGAĐAJI

- 10. međunarodna konferencija SedNet „Nanos u pokretu“, 14. – 17. lipnja 2017., Genova, Italija,
<http://sednet.org/events/sednet-conference-2017/>
- Dan Dunava, 29. lipnja 2017., sve države na dunavskom slivu, više informacija na adresi
www.danubeday.org/.

■ OBJAVILA:

Bavarska agencija za okoliš (LfU)
86179 Augsburg, Njemačka
www.lfu.bayern.de

Pitanja ili komentare molimo slati na adresu danubesediment@lfu.bayern.de

